

УВОД

Када ваздушна област продире у неку област, доноси јој свој тип времена. Време се не мења све док не продре друга ваздушна маса са њој својственим типом времена. Наизменичне промене времена проузроковане сменом ваздушних маса у некој области зовемо режим типова времена. Он се понавља у неком месту или некој области из године у годину и представља њихову климу.

Климу неког краја сачињавају режим типова времена, односно наилазак, задржавање и потискивање ваздушне масе новом, физички различитом ваздушном масом. Представа о клими неког места стиче се дугогодишњим осматрањем и мерењем климатских елемената. Уколико је период осматрања климатских елемената дужи, утолико је представа о клими неког места или области потпунија.

Проучавањем климе бави се климатологија.

Клима (грчки, κλίμα – карактеристично поднебље), то јест средње временско стање, или просечно стање свих метеоролошких елемената неке области, земље, континента, током дужег временског периода.

ГЛАВНИ ДЕО

КЛИМАТСКИ ФАКТОРИ И КЛИМАТСКИ ЧИНИОЦИ

Ако климу схватимо као режим типова времена, онда морамо споменути да она зависи од комплекса појава које се сврставају у две групе: прву чине климатски фактори, а другу климатски чиниоци.

Климатски фактори имају променљиве вредности, јер су у основи зависни од низа појава и процеса у атмосфери. Због тога су за климатологију значајне њихове средње и екстремне вредности у одређеном периоду. Најзначајнији климатски елементи су: зрачење и светлост, температура, вода и влажност, ваздух и ветар, ваздушни притисак, падавине.

Наведеним климатским елементима би се могли додати и други мање значајни, као што су: електрицитет у ваздуху, садржај аеросоли у ваздуху, све већа концентрација CO₂ у ваздуху (као последица антропогеног фактора).

Климатски чиниоци су практично непроменљиви и не зависе од тренутних догађања. Климатски чиниоци су: распоред копна и мора, морске струје и ветрови, надморска висина и рељеф.

Основни узрок различитости климе јесте неравномерна расподела Сунчевог зрачења на површини Земљине лопте.

Слика 1. – Снопови Сунчевих зрака

Са удаљавањем од екватора Сунчеви зраци падају под све мањим углом и пролазе дужи пут кроз атмосферу. Зато са удаљавањем од екватора до површине Земље доспева све мање Сунчевог зрачења; области око екватора добијају много више топлоте од области у умереним и поларним појасевима.

Преовлађујуће комбинације временских појава и промена у појединим областима Земље, условиле су пет основних хоризонталних климатских појасева, распоређених од екватора према половима:

једног екваторијалног, два умерена и два поларна. Између њих се налазе прелазни појасеви.

У сваком климатском појасу, од подножја према врховима планина, односно у вертикалном правцу, издвајају се и висински или планински појасеви у којима се на сличан начин као од екватора према половима, мењају временски услови. По правилу, што је планина ближа екватору, на њој се може разликовати и већи број вертикалних климатских појасева.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com